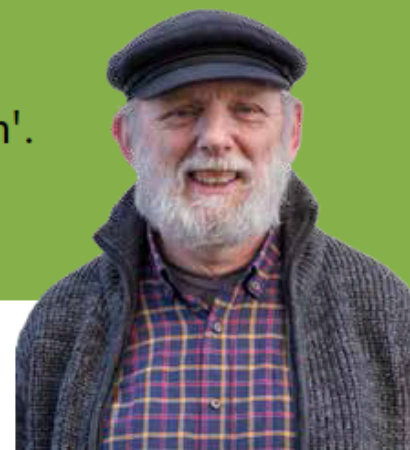

'Het zijn net kinderen, en ik ben als een vader voor hen'.

Pieter van Abshoven

Klinkt fantastisch, iemand die als een vader voor je wil zorgen. Totdat blijkt dat hij iedereen permanent als *klein* kind behandelt. Anderen constant kleineert: dat kun jij niet en zul jij nooit kunnen. Ze onderhandelen niet met kinderen, praten er niet mee, wel tegen en over hen. Veel mensen internaliseren dat zelfbeeld, gedragen zich ermaar, en dragen dat over aan anderen in hun directe omgeving.

Over zichzelf verkondigt vader continu dat ze het al van hem gekregen hebben en het al van hem moeten verwachten. En kijken mensen altijd tegen vader op zoals een 4-jarige in die lijstjes: 'mijn papppie kan alles!'

Vader laat zich hiervoor dik belonen. En de kinderen moeten tevreden zijn met een minimum.

Om het systeem te bestendigen brengen deze wereldlijke heren hun boodschap via de religie over. Plaatsen eigen mannetjes op cruciale posten binnen het instituut. Zo kunnen mensen dan iedere week bidden voor hun heer en de eer bewijzen aan allen die over hen gesteld zijn en dankbaarheid betuigen voor alle bescherming die hij hen biedt.

Ook vroeger waren mensen niet altijd tevreden over de eigenaar/vader die direct boven hen stond. Wel was er nog de keizer, die als een echte supervader voor zijn kinderen wilde zorgen. Als die zou weten wat hun directe heer allemaal misdeed, dan zou hij zeker zijn passiviteit laten varen en fel ingrijpen. Verhalen gingen rond dat de Habsburgse keizer regelmatig incognito rondreisde om orde op zaken te stellen, net als Cleopatra. Van Ceaușescu werd dat ook verteld, en van Putin is er een video van een bezoek aan een directiekamer waar hij de directeur uitfoetert. Soms kwam men in opstand, en kon de keizer er niet meer omheen. Die stuurde dan zijn leger om de opstand keihard neer te slaan en liet de leiders ombrengen. Altijd koos de keizer voor de adel en niet voor het volk.

Klinkt niet echt volwassen van deze vadertjes, deze patriarchen, maar wanneer ben je dan wel volwassen? Echt volwassen ben je pas als je actief bijdraagt aan het proces van volwassen worden van anderen. Misschien niet de perfecte definitie, maar het geeft wel aan dat het gaat om overdracht, om reconstructie van cultuur. Om een nieuwe generatie voor te bereiden om de verantwoordelijkheid over te nemen.

Maar voordat iemand verantwoordelijkheid kan dragen voor anderen, gaat er heel wat aan vooraf. Het begint ermee dat anderen voor een baby bepalen wat er moet gebeuren en wanneer. Al gauw geeft een baby het zelf ook aan. En dat

groeit uit tot: 'Ik kan zelf mijn broek ophouden.' Waarmee duidelijk wordt dat hulp van anderen altijd nodig blijft.

Peuters beginnen te leren om verantwoordelijkheid te dragen voor elkaar. Samen spelen, samen delen! En later: Samen uit, samen thuis!

Tenslotte komt daarbij verantwoordelijkheid dragen naar anderen toe: kinderen, maar ook juniors binnen een organisatie. Daar dragen we idealiter steeds meer aan over, en uiteindelijk nemen zij ook de verantwoordelijkheid voor ons op zich.

Volwassen zijn is niet alles zelf willen doen. Het is ook het initiatief nemen om de professionele integriteit en verantwoordelijkheid in te roepen van loodgieters, artsen, enz. En de uiteindelijke beslissing aan jezelf houden.

Maar hoe krijg je iemand zo gek om verantwoordelijkheid te dragen en risico's te nemen? Een kind moet zelf aangeven dat het eraan toe is, zeggen ze. Kinderen zien de groten dingen doen die zij leuk vinden, maar zelf niet mogen van de ouders. Maar is het dan verantwoord om ze dat te laten doen, zodra ze zeggen dat zij dat ook willen. Eerst maar eens dwarsliggen: 'daar ben je *nog* te klein voor.' Blijven ze dan toch doordrukken, kun je gaan oefenen, voorwaarden stellen, enz. Anders doen ze het uiteindelijk toch een keer stiekem. Sommigen zullen later weer terug willen naar de oude situatie. Maar een terugweg is er niet. Terug naar het niet-weten is onmogelijk. En zo laten ze stap voor stap het kinderparadijs achter zich, en treden de echte wereld in. Ieder kind op zijn eigen ritme. Wel lopen de meiden meestal voor op de jongens.

Aan ons de keus welke vader of moeder we willen zijn, en welke we willen eren.

PS. Ook een mooie meetlat voor Nederlandse politici:
12 jaar Dat weet mijn vader natuurlijk niet.
14 jaar Vader? Hopeloos ouderwets.

Pieter van Abshoven is antropoloog en bestuurslid van De Linker Wang